



> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

**Ministerie van LNV**  
**T.a.v. de heer Drs. R. Feringa**  
**Directeur N&B**  
**Postbus 20401**  
**2500 EK Den Haag:**

**Advies van de directeur bureau Risicobeoordeling  
& onderzoek**

**Advies over de tweede aanvulling Unielijst  
invasieve exoten**

**Bureau Risicobeoordeling &  
onderzoek**

Catharijnesingel 59  
3511 GG Utrecht  
Postbus 43006  
3540 AA Utrecht  
www.nvwa.nl

**Contactpersoon**

T 088 223 33 33  
risicobeoordeling@vwa.nl

**Onze referentie**

TRCVWA/2017/10364

**Datum**

7 december 2017

### **Aanleiding**

Sinds 1 januari 2015 is EU-verordening 1143/2014 van kracht. Deze verordening richt zich op het voorkomen en beheersen van schade door invasieve exoten aan biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Centraal in deze verordening staat een dynamische lijst met 'invasieve exoten van EU-belang' (de Unielijst). De eerste Unielijst met 37 soorten werd van kracht per 3 augustus 2016. Soorten kunnen aan de Unielijst worden toegevoegd of van de Unielijst verwijderd worden. Per 2 augustus 2017 is de Unielijst uitgebreid met 12 soorten.

De Europese Commissie heeft aangekondigd dat een aantal soorten en genera in 2018 in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst. De beleidsdirectie N&B van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft aan bureau Risicobeoordeling & Onderzoek (BuRO) gevraagd advies te geven over de vraag welke van deze exoten kwalificeren voor opname op de Unielijst vanuit Nederlands perspectief (risico en handelingsperspectief).

### **Het onderzoek**

Dit advies is voor een deel gebaseerd op de:

- Expertpanelbeoordeling van (potentiële) risico's en managementopties van invasieve exoten in Nederland (Verbrugge *et al.*, 2015).

Eind 2014 heeft de NVWA opdracht gegeven voor dit onderzoek ter voorbereiding op de discussie over de samenstelling van de eerste Unielijst. Het doel van dit project was het toenmalige ministerie van Economische Zaken een goede inhoudelijke basis te geven voor de discussies in Brussel over de Unielijst. Binnen dit project hadden 40 experts (academici, onderzoekers en medewerkers van waterschappen, terreinbeheerders, provincies en RWS) zitting in 9 expertpanels. Elk panel leverde voor hun soortgroep(en) wetenschappelijk onderbouwde informatie of expert judgment aan per soort. Hierbij ging het om informatie over de risico's, pathways en mogelijke managementopties. Bij de risico's betrof het de (potentiële) negatieve effecten op biodiversiteit, ecosystemen en ecosysteemdiensten binnen Nederland, conform EU-verordening 1143/2014.

Voor de soorten die niet zijn beoordeeld in bovengenoemd project heeft BuRO zijn oordeel gebaseerd op literatuuronderzoek en eigen expertise (NVWA).

BuRO heeft elke soort of elk genus dat in 2018 in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst beoordeeld op de volgende twee criteria: 1) (potentiële) negatieve effecten in Nederland op biodiversiteit, ecosystemen en ecosysteemdiensten (conform de aanpak van Verbrugge *et al.*, 2015), 2) het handelingsperspectief voor deze soort in Nederland. Deze beoordelingsmethodiek leverde een code en kleur op. Dit staat verder uitgelegd in Bijlage 1.

De inhoudelijke onderbouwing per soort en de BuRO-beoordeling staan in Bijlage 2. Als soorten economische waarde vertegenwoordigen, dan staat dit wel vermeld in Bijlage 2, maar de precieze omvang van deze waarde per soort is vaak onbekend. Hierbij is ook van belang of er gelijkende soorten zijn die in plaats van de potentiële Unielijstsoort vermeerderd en verhandeld kunnen worden. De conceptinhoud van Bijlage 2 is van commentaar voorzien door interne en externe soortenexperts.

### Conclusies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek concludeert BuRO dat vanuit Nederlands perspectief:

- de volgende soort wel in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst vanwege de mogelijk grote negatieve effecten op de inheemse biodiversiteit, gecombineerd met het goede handelingsperspectief met beperkte ongewenste neveneffecten:
  - o *Neovison vison* (Amerikaanse nerts)
- het volgende genus wel in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst vanwege de mogelijk grote negatieve effecten op de inheemse biodiversiteit en ecosystemen, gecombineerd met het redelijke handelingsperspectief met beperkte ongewenste neveneffecten:
  - o *Lepomis spp.* (zonnebaarsachtigen)
- de volgende soort wel in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst vanwege de mogelijk grote negatieve effecten op ecosystemen en matige negatieve effecten op de inheemse biodiversiteit, gecombineerd met het redelijke handelingsperspectief met matige ongewenste neveneffecten:
  - o *Ailanthus altissima* (hemelboom)
- het volgende geslacht wel in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst vanwege mogelijk matige negatieve effecten op de inheemse biodiversiteit, gecombineerd met het redelijke handelingsperspectief met beperkte ongewenste neveneffecten:
  - o *Ameiurus spp* (Amerikaanse dwergmeervallen)
- het volgende geslacht wel in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst vanwege de weliswaar beperkte negatieve effecten in Nederland, maar het goede handelingsperspectief met waarschijnlijk beperkte ongewenste neveneffecten (Dit is een relatief belangrijke handelsoort die ook geteeld wordt in Nederland, maar hiervoor zijn waarschijnlijk alternatieve soorten beschikbaar):
  - o *Gymnocoronis spilanthoides* (Senegal tea plant)
- de volgende twee soorten mogelijk in aanmerking komen voor plaatsing op de Unielijst vanwege de weliswaar beperkte negatieve effecten in Nederland, maar het goede handelingsperspectief met matige ongewenste neveneffecten (Dit zijn relatief belangrijke handelsoorten die ook geteeld worden in Nederland):
  - o *Pistia stratiotes* (watersla)
  - o *Salvinia molesta* (grote vlotvaren)

- de volgende soort mogelijk in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst vanwege de weliswaar beperkte negatieve effecten in Nederland, maar het goede handelingsperspectief met beperkte ongewenste neveneffecten. Wel geldt voor deze soort dat er grote onzekerheid bestaat over de mate van risico voor de gehele EU:
  - o *Cardiospermum grandiflorum* (balonnenplant)
- de volgende twee soorten niet in aanmerking komen voor plaatsing op de Unielijst omdat ze niet voldoen aan de criteria voor opname op de Unielijst, zoals geformuleerd in artikel 4.3 van EU-verordening 1143/2014:
  - o *Hygrophila polysperma* (Belgisch groen)
  - o *Cinnamomum camphora* (kamferboom)
- het volgende genus niet in aanmerking komt voor plaatsing op de Unielijst omdat zes soorten van dit geslacht niet voldoen aan de criteria voor opname op de Unielijst, zoals geformuleerd in artikel 4.3 van EU-verordening 1143/2014:
  - o *Channa spp* (slangekopvissen)

#### Advies van NVWA – BuRO

- Ondersteun opname op de Unielijst van *Gymnocoronis spilanthoides*, *Neovison vison*, *Lepomis spp*, *Ailanthus altissima*, en *Ameiurus spp*;
- Wijs opname op de Unielijst af van *Hygrophila polysperma*, *Cinnamomum camphora* en *Channa spp*;
- Neem voor *Pistia stratiotes*, *Salvinia molesta* en *Cardiospermum grandiflorum* bij de afweging over plaatsing op de Unielijst andere, beleidsmatige voor- en nadelen mee ter overweging.

Hoogachtend,

prof. dr. Antoon Opperhuizen  
directeur bureau Risicobeoordeling & onderzoek

#### Referenties

Verbrugge, L.N.H., de Hoop, L., Leuven, R.S.E.W., Aukema, R., Beringen, R., Creemers, R.C.M., van Duinen, G.A., Hollander, H., Scherpenisse, M., Spikmans, F., van Turnhout, C.A.M., Wijnhoven, S. & de Hullu, E., 2015. Expertpanelbeoordeling van (potentiële) risico's en managementopties van invasieve exoten in Nederland. Inhoudelijke input voor het Nederlandse standpunt over de plaatsing van soorten op EU-verordening 1143/2014. 54 pagina's. <http://hdl.handle.net/2066/142445>

Zie ook: [www.nvwa.nl/actueel/mededelingen-uitheemse-dieren-en-planten/nieuwsbericht/2062642/reageren-op-expertpanelbeoordeling-152-invasieve-exoten-tot-1-juli-2015](http://www.nvwa.nl/actueel/mededelingen-uitheemse-dieren-en-planten/nieuwsbericht/2062642/reageren-op-expertpanelbeoordeling-152-invasieve-exoten-tot-1-juli-2015)

**Bijlage 1. Uitleg beoordelingsmethodiek**  
**Bijlage 2. Inhoudelijke reactie per soort**